

Unica op de begraafplaats: kunst voor de BTW?

30 oktober 2010

Als begrafenisonderneming verzorgen wij uitvaarten binnen de grenzen van de Wet op de Lijkbezorging. De wensen van nabestaanden proberen wij altijd te respecteren, ook als ze wat exorbitant zijn. Soms willen de nabestaanden bijzondere lijkkasten of urnen, soms vragen zij ons om specifieke ontwerpen voor het grafmonument of de grafsteen, met beeldhouwwerk en andere unieke objecten. Als wij dergelijke unica maken, zijn dat dan kunstvoorwerpen die onder het lage BTW-tarief kunnen worden gebracht?

Antwoord

Wie zal zeggen wat kunst is, en wat niet? Maar gelukkig helpt de wet omzetbelasting ons verder: bij wet zijn diverse goederen als kunstvoorwerp aangewezen. Die aanwijzing is van belang voor de tariefindeling: kunst valt onder het lage BTW-tarief.

In de lange lijst van benoemde kunstvoorwerpen zijn twee categorieën kunstvoorwerpen met name van belang voor de beantwoording van uw vraag. Dat zijn:

- originele standbeelden en beeldhouwwerken, ongeacht het materiaal waarvan die gemaakt zijn, mits het werk geheel "van de hand van de kunstenaar is"; afgietsels van zo'n beeldhouwwerk in een oplage van maximaal acht exemplaren, die door de kunstenaar of diens rechthebbende worden gecontroleerd.
- unieke voorwerpen van keramiek, door de kunstenaar gemaakt en gesigneerd.

In de toelichting op deze posten is aangegeven dat lijkkasten, urnen, en kleding die door kunstenaars worden vervaardigd ter herdenking van de overledenen of voor gebruik bij begrafenissen en crematies, onder het lage BTW-tarief vallen.

Tot beeldhouwwerken worden ook andere voorwerpen van beeldende kunst gerekend, mits de kunstenaar die voorwerpen eigenhandig vormgeeft, door het op een bepaalde manier bewerken van materialen en die werken niet aan te merken zijn als massaproducten.

Voorwerpen waarbij 'de routinematige behandeling het artistiek scheppend vermogen overheerst én voorwerpen waarbij het kunstzinnig karakter ondergeschikt is aan de gebruiksfunctie' vallen niet onder het lage BTW-tarief.

Voor de kwalificatie als kunstvoorwerp is vereist dat het voorwerp 'van de hand van de kunstenaar' is. Dat roept de vraag op wie kunstenaar is. Volgens Financiën is dat een persoon die schilderijen, beeldhouwwerken en dergelijke ontwerpt die naar maatschappelijke opvattingen als kunstvoorwerp worden aangemerkt. Door deze 'definitie' ontstaat de klassieke kip-en-ei-situatie: wordt de maker van een voorwerp kunstenaar omdat het voorwerp wat hij maakt als kunstvoorwerp wordt aangemerkt, of wordt een voorwerp een kunstvoorwerp doordat de maker ervan een kunstenaar is. De Hoge Raad heeft in enkele uitspraken beslist dat de wettelijke eis dat het kunstwerk 'van de hand van de kunstenaar' moet zijn, niet ziet op de kwaliteit van de maker. Zo werden in China nageschilderde klassieke schilderijen onder het lage BTW-tarief gebracht.

Voor de beantwoording van uw vraag is beslissend of het grafmonument of de grafsteen naar maatschappelijke opvattingen als een kunstvoorwerp aangemerkt kan worden. Is dat het geval, dan

bent u als begrafenisondernemer en ontwerper van dergelijke grafmonumenten een kunstenaar. Mij lijkt dat kwestieus. De grafstenen hebben een duidelijke gebruiksfunctie, en begrafenisondernemers worden maatschappelijk meestal niet als kunstenaars gezien.

Als u in deze zaak zekerheid wilt hebben, moet u met uw adviseur dit vraagpunt bij de bevoegde inspecteur aankaarten.